MINISTERSTWO INFORMACJI
I DOKUMENTACJI

Ciołkosz

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 13 IX 1941

WEICHSELSENDER /po polsku/

W Sowietach pod rządami oligarchicznej dyktatury rolnictwo stoi niżej nawet niż stało za caratu, kiedy poziom jego nie był wysoki. Wieś rosyjska przed rewolucją znacznie się różniła od wsi białoruskiej, ukraińskiej, litewskiej i wogóle innych narodów. Gdzieindziej można było zawsze widzieć sady owocowe, dużo drzew, nawet kwiaty, zaś chłop rosyjski tego nie lubił i nie starał się o upiększenie swego domostwa i wioski. Za czasów caratu, jakkolwiek mówiono, że obszarnik rosyjski eksploatuje chłopa, jednak między nim, a chłopem rosyjskim istniał stosunek patriarchalny i właściciel ziemski starał się radą, czy też materialnie przyjść z pomocą chłopu. Bolszewicy zmienili sytuację radykalnie i na niekorzyść chłopa, pozbawiając go własności prywatnej i zmuszając do pójścia do sowchozów i kołchozów. Chłop stracił wszelką chęć do wydajnej pracy, gdyż bolszewicy za grosze zabierali jej owoce. Warstwę zamożnych chłopów, t. zw. kułaków, bolszewicy tępili konsekwentnie, zmuszając ich do wejścia do kołchozów, a opornych przesiedlając na wyspy sołowieckie, więżąc po obozach i mordując setkami tysięcy. Nic też dziwnego, że między chłopstwem, a władzą sowiecką nie było żadnego kontaktu. Bolszewicy nie dbali zupełnie o wieś, która przedstawia dziś obraz ruiny i zniszczenia. W domu chłopa panuje brud, na ścianie nie ma nigdy obrazka, budynki walą się. Nie można się więc dziwić, że ci niewolnicy witają z radością wojska niemieckie jako swych oswobodzicieli, a propaganda sowiecka i nawoływanie chłopa do oporu przeciw armii niemieckiej nie znajdują żadnego oddźwięku.

Sytuacja Żydów w Słowacji została unormowana nowym ustawodawstwem na wzór ustaw norymberskich. Żydzi są bozbawieni prawa uprawiania wolnych zawodów, małżeństwa mieszane są zakazane, organizowane są ghetta. - Olbrzymi konwój angielski, złożony z przeszło 40 statków, idący pod eskortą kontrtorpedowców, zaatakowany został przed paru dniami na Atlantyku; zatopiono około 20 statków o pojemności przeszło 100 tysięcy ton; walka trwa dalej./12 IX, g.15,01/

DEUTSCHLANDSENDER /po niemiecku/

Serbski zdrajca Simowicz, jak się okazuje, nie tylko ocalił swe cenne życie, pozostawiając na pastwę losu swój naród, lecz idąc w ślady innych zdrajców, którzy dali sobie rendez-vous w Londynie, ukradł rezerwę złota swego kraju, by zapewnić sobie wygodne życie na uchodźtwie. Opuścił on kraj na 27 bombowcach, w towarzystwie żony, teściowej, krewnych, kucharza i lokaja, oraz zabierając cenniejsze meble i luksusowe psy./11 IX, g.6,00/.

FRANKFURT /po niemiecku/

Na zaproszenie Fuehrera regent węgierski Horthy odwiedził główną kwaterę Fuehrera w dniach 8 - 10 IX./11 IX, g.21,00/.

BREMEN /po angielsku/

Reportaż: Odbyłem dziś rozmowę z duchownym rosyjskim, bratem byłego arcybiskupa Charkowa. Do 1921 przebywał on w klasztorze w Kijowie. W końcu bolszewicy wywieźli wszystkich mnichów do obozu pod Archangielskiem. Po 5 latach zwolniono go, lecz wkrótce znów aresztowano i skazano na 5 lat robót przymusowych. Ponownie zwolniony i znów aresztowany, skazany został na śmierć. 17 duchownym kazano wykopać własne groby. W ostatniej chwili 4, w tej liczbie jego ułaskawiono, skazując na 10 lat ciężkich robót, tym razem na Kamczatce, potem zaś nad Amurem, gdzie pracował przy budowie wojskowego miasta Komsomolsk, gdzie Sowiety posiadają wielkie podziemne zapasy broni i żywności. Zwolniony w X 1940 wrócił do Mohylowa i wierny powołaniu wykonywał zawód duchownego. Ze łzami

w oczach dziękował on Niemcom za wybawienie. Od 1921 nie wie on nic o losie swego brata. Obecnie chrzci on dzieci; wczoraj ochrzcił 118 dzieci, z których najstarsze ma 16 lat. /11 IX, g.12,30/.

HILVERSUM /po holendersku/

2 lata temu Times pisał: "Polacy dokonali odwrotu w porządku; armia polska jest nietknięta i zajmuje teraz silne linie obronne. Gdyby nawet zostały one przełamane, armia będzie mogła przetrwać zimę w okręgu Prypeci. W żadnym razie nie należy niedoceniać trudności Niemców, gdyż jeżeli Polacy powstrzymają posuwanie się Niemców na parę dni, wojna zmieni się w wojnę pozycyjną, jak w Hiszpanii". /11 IX, g.11,45/.

BELGRAD /po rosyjsku/

Straty czerwonej armii, wynoszące 5 milionów ludzi, zmuszają bolszewików do sięgania do rezerw. Powołano już 12 milionów, pozbawiając rąk roboczych przemysł i rolnictwo, których stan jest katastrofalny. Bolszewicy nie są zdolni do oporu, a ich krzyk, że biją faszystów można porównać do krzyku powalonego, który chwycony za gardło woła: Odejdź, bo cię zabiję! Jasnym jest, że z utratą Rosji Europejskiej, co jest kwestią niedługiego czasu, istnienie władzy sowieckiej jest niemożliwe, to też obrona miast jak Leningrad, Odessa i Kijów jest zbrodnią. My miast tych nie chcemy niszczyć, lecz nie możemy pozwolić na pozostawienie ośrodków oporu, to też los wasz jest w waszych rękach: albo uratujecie miasta i życie, nie broniąc się, albo zginiecie pod ich gruzami.

Specjalny komunikat Nacz.Dtwa Niemieckiego: Rozpowszechniono przez bolszewików od kilku dni wiadomości o ich ofenzywie na środkowym odcinku frontu nie mają żadnych podstaw. Smoleńsk znajduje się o 70 km od linii frontu, a Homel jeszcze dalej. Bolszewicy dokonali tylko lokalnych kontrataków, które nie przeszkodziły operacjom niemieckim na innych odcinkach, zaś kilka zdobytych przez nich wiosek natychmiast odebrano. Wojska niemieckie podjęły ofenzywę na Murmańsk. /12 IXg.17,15/.

Nie może istnieć odrębna kultura proletariacka, tylko kultura ogólno-narodowa.- Odezwa do prezesów kołchozów. /12 IX, g.20,00/.

BUKARESZT /po rosyjsku/

Dalszy opór bezcelowy.- Przemówienie Ciano.- Kontrataki bolszewickie odparto.- Ostrzeżenie partyzantów.- Nie niszczyć mienia. /12 IX, g.11,10/.

BUKARESZT /po ukraińsku/

Co warta jest pomoc angielska, na którą liczy Moskwa, przekonali się Polacy. Radio warszawskie zapewniało naród polski, że pomoc angielska nadchodzi, lecz nigdy ona nie nadeszła.- Straty Sowietów.- Komunikaty bolszewickie mówią o walkach pod Smoleńskiem, gdy Smoleńsk znajduje się o 50 km za frontem. Jakże można wierzyć bolszewikom. /12 IX, g.11,00/.

LAHTI /po fińsku/

Grupa dziennikarzy zwiedziła Tallin. Zniszczenie jest zadziwiająco małe. Bardzo zniszczony jest port i stacja kolejowa, oraz szereg zakładów przemysłowych, jak również wschodnia część miasta, która bardzo ucierpiała. Lecz historyczna dzielnica Tallina jest nietknięta. Elektrownia częściowo funkcjonuje. Filtry wodociągowe zostały popsute przez Rosjan, którzy ponadto zatopili szereg trupów końskich w jeziorze, z którego Tallin czerpie wodę./11 IX, g.7,45/.

Upadek Petersburga przyczyni się do szybkiego zwycięstwa, lecz prawdziwe rozstrzygnięcie nastąpi na południe od Moskwy. Największe walki toczyły się ostatnio między Homlem, a Kijowem. Ciężkie walki toczą się nad Desną i Berezyną, lecz główne - wzdłuż kolei Homel - Konotop. Niemcy czynią wielkie wysiłki, by posunąć się z pod Homla. /11 IX, g.21,20/.

RZYM /po rosyjsku/

Bolszewicy do niedawna Anglię uważali za głównego wroga idei rewolucji światowej i najbardziej atakowali Imperium Brytyjskie, zaś Churchill twierdził, iż bolszewicy są takim samym wrogiem Anglii, jak i Niemcy. Dziś, gdy bolszewicy walczą z państwami osi, a otoczony Leningrad skazany na zagładę, jeśli się będzie bronił, Churchill woła do obrońców Leningradu: Niech żyje rewolucja! Jaka rewolucja, tego nie mówi i zatyka uszy na to pytanie./12 IX, g.15,15/.

- Nic dziwnego, że Anglia, prowadząca najcięższą w swej historii walkę, poszła na sojusz z bolszewikami. Ich wojna z Niemcami spadła jak manna z nieba. Przeciwieństwa między Anglią, a Rosją bolszewicką są pozorne. Jest między nimi dużo wspólnego. Dla obu los jednostki jest bez znaczenia, dla obu ważne są zagadnienia gospodarcze. Nazizm i faszyzm walczą o to, co neguje bolszewicki internacjonalizm i angielska plutokracja, o człowieka, o ideały i bohaterstwo.- Wbrew woli swego narodu Roosevelt i jego żydowska klika chcą wciągnąć Stany do wojny. Zniósł on neutralność, przeprowadził ustawę o pomocy, rozszerzył pojęcie amerykańskich wód terytorialnych, wyrzekł się doktryny Monroego, skonfiskował okręty państw osi, a wreszcie nakazał flocie strzelanie do statków niemieckich i włoskich. Dziś jest o krok od wojny. Z żydowską chytrością doprowadził Amerykę na skraj przepaści, zwalając winę na państwa osi. Rozkaz strzelania do statków wojennych osi istniał już dawno, o czym świadczy atak kontrtorpedowca Greer na niemiecką łódź podwodną.- Donoszą z Belgradu, że arcybiskup Anastazy potępił ostro probolszewickie wystąpienie arcybiskupa Canterbury.- Wszystkie narody europejskie jednoczą się w walce z bolszewizmem. CIEKAWE SĄ W ZWIĄZKU Z TYM GŁOSY PRASY, WYCHODZĄCEJ W ANGLII. NIEDAWNO JEDNO Z PISM W LONDYNIE ZAMIEŚCIŁO ARTYKUŁ DZIENNIKARZA POLSKIEGO GRABOWSKIEGO, KTÓRY PISZE: GDYBYM WIEDZIAŁ, ŻE PO WOJNIE BĘDZIEMY WYDANI PRZEZ ANGLIĘ BOLSZEWIKOM, TOBYM Z OTWARTYMI RAMIONAMI PRZYJĄŁ NIEMCÓW, GDYŻ WOLĘ KULTURĘ NIEMIECKĄ, NIŻ BARBARZYŃSTWO SOWIECKIE. /12 IX,g.1_,00/.

MOSKWA /po polsku/

Komunikat SBI.- Pracownicy sztuki oddają wszystkie swe siły na usługi walki z faszyzmem. Wielu z nich jest w wojsku. Od wybuchu wojny w Leningradzie dano 3.500 koncertów i 110 przedstawień, zaś w Moskwie 3,800 koncertów. Wielu artystów objeżdżało front, m.i. Lwowski Teatr Miniatur.- Mieszkańcy odzyskanej Jelni wyszli z ziemianek, w których ukrywali się przed Niemcami. Dymią jeszcze zgliszcza, lecz panuje nastrój świąteczny. Armia czerwona odniosła wielkie zwycięstwo. Stwierdzono liczne wypadki terroru niemieckiego, rozstrzeliwano ludzi tylko za to, że są Żydami, gwałcenia i mordowania kobiet, a nawet małych dziewczynek. W szkole w Jelni Niemcy urządzili dom publiczny: co noc rozlegały się krzyki kobiet i strzały pijanych wojskowych niemieckich. Szpital zamieniono na stajnię. W Jelni zebrał się już rejonowy Komitet partii, wznowiły działalność instytucje społeczne i kulturalne, których członkowie Zarządu wrócili z oddziałów partyzanckich. Wojska czerwone gromią wroga daleko poza Jelnią, pod którą rozbito niemiecką 15-tą dywizję piechoty, 17-tą zmotoryzowaną, 10-tą dywizję czołgów, 137-mą austriacką dywizję piechoty, 139-ą, 233-ą, 268-ą i 292-ą dywizję. Niemcy chcieli z Jelni uczynić punkt wypadowy dla ataku na Moskwę, chcieli utrzymać ją za wszelką cenę, dlatego też zgromadzili tu całą grupę armii, z czego połowa została niemal otoczona. W nocy na 5 IX Niemcy cofnęli się jedyną pozostałą wolną drogą, zostawiając dziesiątki tysięcy zabitych i uciekając w nieładzie, tak, że w 2 dni przebyli 25 km. Armia czerwona zdobyła wielkie trofea i zadała potężny cios wrogowi:/12 IX, g.13,30/.

Goń: Gubernator Frank ograbiwszy Polskę z fabryk i maszyn, stwierdził z fałszywym ubolewaniem, że G. G. nie ma warunków do rozwoju przemysłowego, a pozatym jest to kraj ubogi, niesamowystarczalny i jest ciężarem dla państwa niemieckiego. Jest to potworne i obłudne kłamstwo, a Frank leje łzy krokodyle. Lecz nas interesuje

los mas robotniczych, pozbawionych w G. G. warsztatów pracy. Niemcy zlikwidowali w Polsce bezrobocie: setki tysięcy wywieźli do Niemiec na roboty przymusowe, tysiące zamknięto w obozach koncentracyjnych lub wymordowano. Niemcy konsekwentnie niszczą naród polski i cynicznie oświadczają, że Polacy mogą być tylko parobkami niemieckimi. Lecz naród polski nie załamał się i nie uległ i wszelkimi sposobami broni się przeciw zagładzie. Polacy pracujący w nielicznych zakładach G. G. starają się obniżyć jakość produkcji i jej tempo, a nieliczni zdrajcy, usiłujący być lojalnymi, a nawet wysługiwać się Niemcom, są natychmiast likwidowani, jak to się niedawno zdarzyło z jednym z inżynierów z Zakładów Starachowickich. Hasłem Polaków jest: Przeszkadzać produkcji niemieckiej, nie dawać wrogom broni do ręki.- Rozwiał się mit o niezwyciężoności armii niemieckiej: Prasa turecka stwierdza, że kampania niemiecka napotyka na coraz większe trudności, pociąga coraz większe ofiary, a sytuacja Niemców jeszcze się znacznie pogorszy z nastaniem zimy. Dalej prasa ta stwierdza, że dotychczasowe wyniki zawiodły nadzieje niemieckie i że jest wogóle wątpliwem, czy Niemcy zdołają uzyskać decydujące sukcesy. Prasa szwecka uważa, że stałe relacje Berlina o zwycięstwach nie zatrą wrażenia, że akcja niemiecka załamała się i przed Niemcami piętrzą się coraz większe przeszkody. Hitler ma dziś 2 groźnych przeciwników: Rosję i Anglię, za którymi w dodatku stoi Ameryka. Państwa te mają niezmierzone rezerwy, a już Napoleon powiedział, że rezerwy decydują o zwycięstwie. Prasa włoska codziennie donosi, że walki w Rosji są bardzo ciężkie, zaś korespondenci włoscy na froncie wschodnim uprzedzają, że wielkie ofiary ponoszone przez oddziały włoskie będą rosnąć.

Goebbels , którego zadanie staje się coraz cięższe, by podtrzymać na duchu załamujący się naród niemiecki, postanowił zniszczyć flotę sowiecką, tak jak już 5 razy zniszczył lotnictwo, i 5 IX oświadczył, że cała flota sowiecka już nie istnieje. Mamy nadzieję, że tak jak z lotnictwem z czasem Goebbels powie, że zniszczono tylko połowę floty, potem że 1/4-ą, aż wreszcie dowiemy się, że flota sowiecka jest niezniszczona i walczy dalej. Unicestwione parę miesięcy temu lotnictwo sowieckie Goebbels wskrzesił, gdy zaczęło coraz bardziej dawać się Niemcom we znaki, bombardując Berlin i inne miasta. /12 IX, g.16,30/.

MOSKWA /po rosyjsku/

Komunikat SBI.- Ataki pancernych oddziałów niemieckich w kierunku na Briańsk, załamały się i plan łatwego zajęcia tego miasta, co do którego obrony przypuszczano, że będzie słaba, nie powiodły się. Wielką rolę w rozbiciu Niemców odegrało lotnictwo.- Lotnictwo komunikacyjne odgrywa w czasie wojny bardzo ważną rolę. Dostarczanie poczty na front i transport rannych dokonywane są często pod ogniem nieprzyjaciela.- Rezerwy faszystów z każdym dniem topnieją, nasze zaś rosną./12 IX, g.20,30/.

Robotnicy Zaporoża,pracując pod ogniem artylerii i bombardowaniem, mimo to osiągają 115 i 120% normy. /11 IX, g.5,45/.- W Gruzji już niemal zakończono żniwa, wymłócono ponad 65% ziarna.- Donoszą z Londynu, że kobiety czechosłowackie w Anglii wysłały życzenia dla uczestniczek Wiecu Kobiecego w Moskwie, przyrzekając, iż uczynią wszystko dla pokonania wroga ludzkości i przywrócenia wolności ich kraju./11 IX, g.10,00/.

ROZGŁOŚNIE AMERYKAŃSKIE

Boston /po polsku- 12 IX, g.18,45/

- Ofenzywa Timoszenki czyni znaczne postępy. Rosjanie są od 25 km od Smoleńska, który ostrzeliwują z ciężkiej artylerii. Dowództwo niemieckie twierdzi, że zima nie przerwie operacyj i że nie należy oczekiwać szybkiego upadku Leningradu wobec trudności terenowych. Kampania zimowa w Rosji skomplikuje sytuację żywnościową Niemiec, operacje na wschodzie wobec wielkiego zniszczenia

będą wyczerpywały zapasy niemieckie. Ubiegła zima była dla Niemców znośna, lecz teraz czekają ich ciężkie przejścia. Już dziś przenoszą Niemcy swój przymsł do Polski, Czech, Rumunii i na Bałkany, a rosną ca ofenzywa angielska zmusi ich do dalszych przeprowadzek.- Wrzenie w Europie wzrasta: Zarządzenia w Norwegii, rozruchy i represje we Francji.- Stany wkrótce zwiększą produkcję żelaza o 10 milionów ton. Ford buduje nowe zakłady lotnicze, które zatrudnią 40.000 robotnik'w i produkować będą 300 samolotów miesięcznie.- Wizyta Króla Piotra w oddziałach polskich w Szkocji: przemówienie gen. Simowicza.- Polsko-czeski Kongres Lekarski w Edynburgu.

Co poniedziałku o g.22,15 czasu środkowo-europejskiego rozgłośnia Boston WRUL nadawać będzie na fali 16.5 i 19.5m przemówienia przedstawicieli narodu amerykańskiego do Polaków.

Depesze.

Bitwa o Leningrad zdaje się obecnie przechylać na korzyść Rosjan.- Szanghaj. Koła dobrze poinformowane wyrażają pogląd, że w chwili obecnej nieprawdopodobny jest układ między Stanami, a Japonią.- New York. Roosevelt odbył rozmowę 1 1/2 - godzinną z Umanskim; obecnym był Hull.- 200 byłych parlamentarzystów rumuńskich umieszczono podobno w obozie koncentracyjnym za sprzeciwianie się wojnie z Rosją.- W Buenos Aires Widemann oświadczył, że po wyjeździe ze Stanów przebywał w Bawarii, poczym w Berlinie konferował z Hitlerem.

Korespondenci.

F. Bate, Londyn. Radio rumuńskie podało, że w sierpniu straty Włochów na Bałkanach wyniosły wg komunikatu włoskiego 426 zabitych i 865 rannych, co wskazuje, iż mimo braku frontu na Bałkanach toczą się walki.- J. Vanderpump, Miasto Watykańskie. Tylor ma odbyć w Watykanie szereg konferencyj. Pragnie on dojść do porozumienia na temat całokształtu wynik'w wojny ze szczególnym uwzględnieniem roli zaatakowanej brutalnie, lecz antychrześcijańskiej Rosji.- R. G. Swing, Boston. Możliwym jest dojście do pewnego rodzaju zawieszenia broni między Japonią i Stanami, ze złagodzeniem zarządzeń gospodarczych wobec Japonii. Chang Kaj Szek udzielił wywiadu, w k'rym wyraził nadzieję, że Stany i inne życzliwe dla Chin państwa nie złagodzą presji gospodarczej na Japonię, o ile jej nie zwiększą.- A. Dreyer, Berlin. Przedmiotem największego zainteresowania jest tutaj oczekiwana mowa Roosevelta. Twierdzą tu, że Linengrad jest otoczony, zaś flota sowiecka zakorkowana wobec przecięcia przez wojska niemieckie kanału Szalina.- E. Caldwell, Moskwa. Obywatele Leningradu złożyli na fundusz obrony 14 milionów rubli, 143 gr platyny, 10 kg złota i 400 kg srebra. Wojska sowieckie wśród zdobyczy wojennej znalazły film "dukumentaryczny" pod nazwą: "Upadek Kijowa". N. Agronsky, Ankara. Radca poselstwa tureckiego w Sofji przybył do Ankary i stwierdza, że w Bułgarji nie ma wojsk niemieckich, ani przygotowań wojennych. Bliskie natarcie Niemców na Turcję nie grozi, nie ulega jednak wątpliwości, że Niemcy rozbudowują lotniska w Bułgarji. Po Raederze przybył do Aten Brauchitsch. Mołotow wręczył posłowi bułgarskiemu notę z groźbą wypowiedzenia wojny w razie dalszej akcji niemieckiej w Bułgarji, grożącej bądź Rosji, bądź państwom, których interesy są ważne dla ZSRR.

Boston/po angielsku/

Dep.Stanu komunikuje o zatopieniu u brzegów Islandji statku Monterra, byłego statku duńskiego, płynącego pod flagą Kanady.- Tokio zapowiada ogłoszenie wkrótce układu Japonji ze Stanami, i podkreśla, że pominięcie stosunków z Japonją w mowie Roosevelta było antycypowaniem tego układu. Koła miarodajne w Szanghaju twierdzą, że Japonja będzie dążyć do porozumienia między Czungkingiem a Nankingiem.- Harriman oświadczył, że konferencja w Moskwie odbędzie się wkrótce, zaś dostawy dla Sowietów przyjdą jeszcze wcześniej.- Berlin stwierdza, że walki toczą się o sto mil na poł. zach. od Leningradu, bolszewicy zajęli kilka wsi; Bolszewicy przeszli Dniepr w kilku miejscach, toczą [illegible] walki.- [illegible] niepotwierdzonych doniesień w Norwegji